

З В І Т
ректора ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України» професора
Корди Михайла Михайловича за 2017 рік

У 2017 році продовжувала покращуватися матеріально-технічна база університету, зміцнився кадровий склад, на кафедрах університету впроваджувалися нові підходи до організації освітнього процесу, прийнято ряд важливих рішень для покращання підготовки фахівців за ліцензованими спеціальностями.

За результатами сертифікаційного аудиту, проведеного зовнішніми аудиторами компанії «Бюро Верітас Сертифікейшн Україна», університет отримав сертифікат міжнародного стандарту ISO 9001:2015 за здійснення освітньої та наукової діяльності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Даний сертифікат є міжнародним документом, який підтверджує досягнення університетом високого ступеня якості управління.

У січні 2018 року було опубліковано нову версію Вебметричного рейтингу університетів світу (Webometrics ranking of world's universities), в якому оприлюднено піврічні підсумки щодо представлення діяльності вишів в Інтернет-просторі. Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського посів перше місце серед медичних ВНЗ і 21 місце серед 327 українських закладів вищої освіти. (<http://www.webometrics.info/en/Europe/Ukraine%20>).

Громадська організація «Регіональний центр євроінтеграційних проєктів» (<http://europrojects.org.ua/2018/01/21/tiap-2017-1/>) оприлюднила рейтинг закладів вищої освіти України за Індексом прозорості антикорупційної політики у 2017 році. Цей рейтинг є результатом 9-місячної роботи команди експертів вищезгаданого громадського об'єднання. Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського посів друге місце серед 202 ВНЗ, які брали участь у дослідженні, і перше місце серед медичних університетів.

За результатами рейтингу «4 International Colleges & Universities», опублікованого в оновленій редакції станом на січень 2018 року (<https://www.4icu.org/ua/>), Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського посів п'яте місце серед 171 вишу України та перше місце серед вищих навчальних медичних закладів нашої країни.

ТДМУ став першим у рейтингу популярності сайтів вищих навчальних закладів України. Британська платформа для аналізу поведінки користувачів веб-сторінок та мобільних додатків Similar Web проаналізувала сайти українських вишів, щоб виявити найпопулярніший. Найбільш відвідуюною у

2017 р. стала сторінка Тернопільського державного медичного університету з 2,07 млн переглядів (<http://projects.platfor.ma/sait-i-natovp/>).

У звітному році розпочав роботу навчально-практичний центр симуляційного навчання. Для забезпечення якісного навчання даний центр оснащено сучасними фантомами та манекенами, створено тематичні навчальні зали, дефрифінг-кімнати та комп'ютерний зал для роботи з віртуальними навчальними програмами. Для студентів стоматологічного факультету введено в дію два навчально-практичні центри симуляційного навчання, які повністю забезпечують освітній процес кафедр терапевтичної, ортопедичної та дитячої стоматології. 1 лютого 2017 року вже проведено першу навчально-наукову конференцію «Актуальні питання підготовки студентів у центрі симуляційного навчання: досвід та перспективи», на якій обговорено перспективи розвитку симуляційного навчання у набутті студентами практичних навичок.

Важливим етапом у розвитку університету стало відкриття стоматологічного відділення університетської клініки. У даному відділенні вже сьогодні надаються стоматологічні послуги жителям міста та області, викладачі займаються клінічною практикою, а студенти вдосконалюють навички як під час практичної частини заняття, так і під час самостійної роботи та виробничої практики.

Кадрова політика

На даний час в університеті працює 597 викладачів (без сумісників) з них 94,3 % мають науковий ступінь: 101 доктор наук (16,9 %) та 462 кандидати наук (77,4 %). Серед науково-педагогічних працівників вчене звання професора мають 99 осіб, вчене звання доцента 321 особа.

Ректорат постійно сприяє захисту дисертаційних робіт працівниками університету. Продовжувалася практика преміювання дисертантів після подачі роботи до спецради у розмірі 5000 грн. і наукових керівників після отримання диплома їх дисертантами – у розмірі 10000 грн. Проводиться безкоштовний друк та переплітання дисертацій і авторефератів в університетському видавництві «Укрмедкнига» та безоплатне публікування наукових статей у фахових виданнях університету. Надаються творчі відпустки для написання дисертацій. Налагоджено статистичну обробку отриманих експериментальних даних спеціалістом наукового відділу за допомогою ліцензійного програмного забезпечення Statistica10 StatSoft з метою підвищення ефективності виконання наукових досліджень. Протягом 2017 року викладачі, студенти та співробітники мали повний доступ до наукометричної бази Web of Science з метою якомога ширшого ознайомлення з науковими журналами, котрі до неї входять. Підтримувалася практика преміювання науковців університету за публікації своїх наукових доробок у

міжнародних фахових виданнях, які входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science.

В університеті реалізована підготовка науково-педагогічних кадрів шляхом навчання в докторантурі, аспірантурі, клінічній ординатурі та магістратурі. У звітному 2017 році в аспірантурі проходила підготовку 71 особа, з них з відривом від виробництва навчалось 30 аспірантів, без відриву від виробництва – 41 аспірант. Завершили навчання в аспірантурі 22 особи, у тому числі 9 очних аспірантів та 13 заочних аспірантів. 8 аспірантів достроково захистили дисертації, з них у очній аспірантурі навчалось 3 особи, у заочній – 5. Усі аспіранти виконали програму, подали до офіційного захисту чи захистили дисертації у спеціалізованих вчених радах.

З 01.09.2017 року в аспірантуру зараховано 37 аспірантів (у т. ч., на очну (денну) форму – 11, на очну (вечірню) форму – 18, на заочну форму – 8 осіб).

У магістратурі в поточному році навчалось 27 лікарів-інтернів (23 – на держбюджетній та 4 – на контрактній формі навчання). 23 лікарі-інтерни закінчили успішно навчання та захистили магістерські роботи, з них 8 вступило в аспірантуру.

У 2017 році зараховано на навчання 23 клінічні ординатори, з них: 18 – громадяни України, 5 – іноземні громадяни.

У 2017 році завершили навчання 25 клінічних ординаторів.

На даний час у клінічній ординатурі навчається 59 клінічних ординаторів, з них: 29 – на держбюджетній, 30 – на контрактній формі, у тому числі 23 іноземні громадяни.

За планом підготовки науково-педагогічних кадрів у 2017 році виконувалося 167 дисертаційних робіт (30 докторських та 137 кандидатських). Ще 54 дисертаційних роботи знаходяться на етапі планування. План підготовки докторів і кандидатів наук виконано.

В університеті функціонують 3 спеціалізовані вчені ради, які приймають до захисту кандидатські і докторські дисертації за 10-ма спеціальностями.

На засіданнях спеціалізованої вченої ради Д 58.601.01 проведено офіційний захист 4-х докторських дисертацій і 20 кандидатських дисертацій, з них:

- за спеціальністю «Хірургія» – 1 докт., 5 канд.;
- за спеціальністю «Нормальна анатомія» (медичні науки) – 1 докт., 7 канд.;
- за спеціальністю «Нормальна анатомія» (біологічні науки) – 2 докт., 2 канд.;
- за спеціальністю «Патологічна фізіологія» – 6 канд.

Прийнято до офіційного захисту 9 кандидатських дисертацій.

Відхилених дисертацій немає.

Спеціалізована вчена рада Д 58.601.02. Проведено захист 9 кандидатських дисертацій, з них:

- за спеціальністю «Акушерство та гінекологія» – 1 канд.;
- за спеціальністю «Педіатрія» – 3 канд.;

- за спеціальністю «Інфекційні хвороби» – 1 канд.;
- за спеціальністю «Внутрішні хвороби» – 4 канд.

Прийнято до офіційного захисту 1 докторську та 6 кандидатських дисертацій.

Відхилених дисертацій немає.

Спеціалізована вчена рада Д 58.601.04 за спеціальністю 03.00.04 – біохімія за звітний період провела 15 засідань (дипломи наукового ступеня одержали 5 – кандидатів біологічних наук та 1 – кандидат медичних наук).

На теперішній час у раду прийнято 4 дисертаційні роботи (1– біологічні науки та 3 – медичні науки).

Резерв на посади завідувачів кафедр, ректора, проректорів на 2017–2018 навчальний рік затверджений на засіданні вченої ради 31 жовтня 2017 року.

На сьогодні завідувачами кафедр є 54 доктори наук, професори, 3 кандидати наук, доценти.

Завідувачі кафедр, що не мають наукового ступеня доктора наук:

1. Завідувач кафедри української мови кандидат філологічних наук, доцент М. П. Тишковець.

2. Завідувач кафедри фармацевтичної хімії кандидат фармацевтичних наук, доцент О. Б. Поляк.

3. Завідувач кафедри загальної хімії, кандидат хімічних наук, доцент Г. Я. Загричук

Резерв на посади завідувачів кафедр: доктори наук – 16; кандидати наук – 42, з них виконують докторську дисертацію – 23.

Середній вік завідувачів кафедрами – 56 років.

Середній вік резерву – 45 років.

Середній вік віддаленого резерву – 37 років.

Середній вік проректорів – 53 роки.

Середній вік резерву – 46 років.

Наукова діяльність

Наукова діяльність університету продовжувала у 2017 році впевнено розвиватися і підтвердженням цього є те, що серед вищих медичних навчальних закладів України Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського за 2017 рік отримав найбільшу кількість цитувань у науково-метричних журналах, які індексуються у Scopus та Web of Science.

Визнанням високого рівня університетської науки є те, що завідувач кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами ТДМУ професор Михайло Андрейчин став дійсним членом (академіком) Національної академії медичних наук України.

У звітному році науковий колектив університету на чолі з завідувачем кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією, професором Оксаною Боярчук виграв міжнародний грант Jeffrey Modell Foundation (50 000 євро) на реалізацію проекту «Імплементация моделі поєднання навчання лікарів та громадської настороженості з діагностикою первинних імунодефіцитів у дітей Тернопільської області».

Активною була наукова діяльність в рамках Програми транскордонного співробітництва ЄІС Польща-Білорусь-Україна 2014-2020. В результаті науковці університету виграли конкурс на фінансування двох міжнародних проектів: «Спільні дії спрямовані на зниження захворюваності на туберкульоз та зрівнювання доступу до медичних послуг в найбільш маргінальних громадах Польщі, Білорусі та України» та «Стиль життя різних соціальних і професійних груп населення та цивілізаційні загрози здоров'ю у прикордонному регіоні PL-BY-UA».

В рамках науково-дослідницьких проектів Європейського Союзу у ТДМУ продовжувалася робота з вивчення епідеміології, клініки та профілактики лайм-бореліозу серед населення різних регіонів України. Науковцями проводилися клінічні та лабораторні дослідження для встановлення поширеності і захворюваності серед працівників лісових господарств, а також населення, що є частиною спільного українсько-польського проекту «Дослідження епідеміології, патогенезу, клініки та профілактики бореліозу».

У 2017 році науковцями університету виконувалася 31 комплексна науково-дослідна робота (у попередньому звітному році – їх було 26), з них 3 за рахунок державного фінансування, 28 – ініціативно-пошукових тем та одна договірна з доклінічних досліджень гострої токсичності зразків препаратів.

Обсяг державного фінансування НДР у звітному році склав 1 123 000 грн.

НДР, що отримали державне фінансування МОЗ:

«Вивчення вікових особливостей патогенезу краніоскелетної травми та ефективність її корекції кріоконсервованими фетальними нервовими клітинами» (науковий керівник – проф. А. Гудима, відповідальний виконавець д-р мед. наук М.І. Марущак). Обсяг фінансування на 2017 рік склав 190 тис. грн.

«Морфофункціональний стан селезінки та фактори імунологічної реактивності в умовах експериментального канцерогенезу» (науковий керівник – ст. наук. співроб. Н. Лісничук, відповідальні виконавці - професор О. М. Олещук, ст.наук.співр. І.Я. Демків). Обсяг фінансування на 2017 рік – 433 тис. грн.

«Вивчення епідеміології, патогенезу, клініки та вдосконалення діагностики і терапії лайм-бореліозу в ендемічних регіонах України, у тому числі в Тернопільській області. Розробка нових лікувальних технологій при цій інфекції» (науковий керівник – академік НАМН України, проф. М.А. Андрейчин, відповідальний виконавець - доц. М. І. Шкільна). Обсяг фінансування на 2017 рік склав 500 тис. грн.

Ініціативно-пошукова тематика науково-дослідних робіт кафедр університету зосереджена на актуальних проблемах сучасної клінічної медицини: вдосконалення діагностичних, лікувальних і профілактичних заходів при розповсюджених вірусних і паразитарних хворобах; профілактика і лікування післяопераційних ускладнень в плановій та ургентній хірургії; генетично-молекулярні механізми перебігу та обґрунтування диференційних лікувальних заходів у дітей із мультифакторіальними захворюваннями; оптимізація діагностики і профілактики захворювань репродуктивної системи жінок та розробка патогенетично обґрунтованих методів їх корекції; коморбідні стани в клініці внутрішніх хвороб; оптимізація лікування хворих на патологію щитоподібної залози та іншої хірургічної патології з використанням класичних та малоінвазивних методик; актуальні питання діагностики і профілактики захворювань репродуктивної системи жінок та розробка патогенетично-обґрунтованих методів їх корекції, вивчення метаболічного гомеостазу організму при захворюваннях органів ротової порожнини. Проводяться маркетингові, фармакоеконімічні та технологічні дослідження із створення лікарських засобів.

У сфері експериментальної медицини проводилися пошуки новітніх методів і способів корекції та запобігання розвитку патологічних процесів за умов дії надзвичайних факторів на організм, профілактики та лікування ускладнень такого поширеного сьогодні захворювання, як цукровий діабет, клініко-патогенетичне обґрунтування застосування кріоліофілізованих ксенотканин при термічній травмі; фармакологічні та фармакогенетичні аспекти протекторного впливу імунобіологічних препаратів, ентеросорбентів, речовин природного та синтетичного походження за різних патологічних станів тощо.

Базою для виконання науково-дослідних та дисертаційних робіт були атестовані вимірювальні лабораторії: міжкафедральна науково-дослідна лабораторія (МНДЛ); центральна науково-дослідна лабораторія (ЦНДЛ); лабораторія мікробіологічних і паразитологічних досліджень; лабораторія досліджень інфекційних хвороб; лабораторія морфологічних досліджень та лабораторія психофізіологічних досліджень. Вони забезпечували одержання достовірних результатів наукових досліджень.

У 2017 році в наукових лабораторіях університету виконувалися 31 планові НДР та 202 дисертаційні роботи. Методики досліджень, які при цьому використовувалися були забезпечені науковим обладнанням та приладами. Всі засоби вимірювальної техніки, які використовуються в цих лабораторіях, проходять метрологічний контроль і повірені.

Важливою частиною наукової роботи є винахідницька діяльність. Протягом звітнього року в Укрмедпатентінформ подано 130 заявок на винаходи та корисні моделі. Отримано 138 охоронних документів на винахід/корисну модель та 32 позитивних рішення. За 2017 р. до державної служби інтелектуальної власності України направлено та отримано 10 авторських прав на комп'ютерні програми.

У звітному році науково-педагогічними працівниками університету було запропоновано ряд оригінальних технічних рішень у сфері експериментальної медицини та фармації, зокрема, способи корекції ураження печінки при експериментальному цукровому діабеті 2 типу; хроматографічного визначення компонентів лікарських засобів у таблетках; одержання рослинної субстанції з відхаркувальною, протизапальною, антибактеріальною активністю, з седативною та антидепресивною дією; корекції метаболічних порушень в організмі тварин за умов комбінованого впливу тетрахлоретану та карбофосу. Розроблено та удосконалено на лабораторних тваринах моделювання різноманітних патологічних станів, зокрема, пневмонії, гастропатії, жовчного перитоніту, десквамативного глоситу, менопаузи, стенозу сім'яного канатика.

Також запропоновано нові способи та методи лікування ранових дефектів в стадії гідратації, їх гальванізації вітамінами, репозиції переломів і вивихів, лікування хворих на гіпертонічну хворобу в поєднанні з хронічним панкреатитом, новітні способи ультрафонофорезу та біофорезу ранових поверхонь, лікування та діагностики atopічного дерматиту у дітей, прогнозування перебігу серцевої недостатності у віддалених результатах після хірургічного лікування хворих на токсичний зоб середньої тяжкості, дозування лікарських середників під час імпульсної вакуумної терапії ранових поверхонь, лікування гострої респіраторної вірусної інфекції у дітей, запатентовано магнітно-мідний адаптер для фіксації аутодермотрансплантів на рановій поверхні та різні способи його використання; запатентовано способи резекції злоякісних пухлин грудної залози у хворих з макромастією; профілактики і лікування дисплазії кульшових суглобів у дітей грудного віку тощо.

Значущою складовою наукової діяльності професорсько-викладацького складу університету є функціонування метрологічної служби, яка здійснює метрологічний контроль і нагляд за діяльністю всіх підрозділів університету. З метою досягнення єдності вимірювань, достовірності отриманих результатів досліджень у 2017 р метрологічним забезпеченням були охоплені всі планові науково-дослідні та дисертаційні роботи, лікувальний процес та випуск друкованої продукції, діяльність господарської частини.

Метрологічною службою здійснено перевірку первинної документації та проведено метрологічну експертизу і нормоконтроль 37 кандидатських та 5 докторських дисертацій, остаточні та проміжні звіти НДР, 367 статей до наукових конгресів, конференцій та в наукові журнали, проведено метрологічну експертизу та погоджено метрологічне забезпечення при плануванні 40 дисертацій та всіх планових НДР.

Протягом року проводився постійний метрологічний нагляд за використанням засобів вимірювальної техніки (ЗВТ), застосуванням методик досліджень в наукових лабораторіях відповідно до розробленого плану профілактичних оглядів ЗВТ. Проведено звірку обліку ЗВТ. Підготовлені

переліки ЗВТ, що використовуються при виконанні НДР, у лікувальному, навчальному процесі, для обліку матеріальних ресурсів, а також таких, що тимчасово не використовуються або потребують ремонту. Проводились роботи з організації своєчасного ремонту ЗВТ.

При виконанні НДР та в лікувальному процесі в університеті використовуються більше 200 методик виконання вимірювань. Для їх забезпечення використовувалося понад 2000 засобів вимірювальної техніки.

Метрологічна служба університету є базовою з виконання функцій головної організації метрологічної служби МОЗ України (ГОМС МОЗ ТДМУ). (свідоцтво про атестацію ГОМС МОЗ ТДМУ від 16.12.2013 р. № 063/13 терміном на п'ять років). Метрологічною службою університету отримано заявки та проведено експертизу документів 16 лабораторій на проведення оцінювання вимірювальних можливостей та підтвердження технічної компетентності, проведено перевірку, погоджено галузі діяльності та видано 9 свідоцтв.

Віварій посідає важливе місце у науковій роботі університету. Протягом звітнього року проводилася робота з вирощування та утримання лабораторних тварин та свиней в'єтнамської породи. Зокрема, для наукових досліджень використано: 2533 голів білих щурів, 135 голів морських свинок.

У звітньому році науково-педагогічні працівники кафедр опублікували 948 статей, з них у вітчизняних фахових виданнях – 540, за кордоном – 82, тез – 917 (у т. ч. за кордоном – 151). Видали 9 монографій. Число доповідей на з'їздах, конгресах, конференціях: всього – 604, на вітчизняних – 540, на закордонних – 64. Індекс університету за Scopus - h-index – 10. Працівниками університету захищено 2 докторських та 27 кандидатських дисертацій.

У 2017 навчальному році працівники кафедр брали участь у створенні підручників, посібників та іншої літератури. Науково-педагогічним колективом університету було підготовлено і подано до друку 102 найменування різноманітних навчально-методичних та наукових матеріалів, а саме: 23 підручники, 40 навчальних посібників, 3 монографії, 18 інформаційних листів, 14 методичних рекомендацій.

У видавництві університету «Укрмедкнига» виходять 13 наукових журналів, 12 з них внесено до переліку наукових фахових видань України, газети - «Медична академія» і «Університетська лікарня», яку студенти-волонтери нашого університету роздають хворим в університетській лікарні. Видається англomовне фахове видання «International Journal of Medicine and Medical Research».

Однією із складових частин наукової роботи університету є організація і проведення наукових форумів. За звітний період в університеті відбулося 26 конференцій, форумів, з'їздів та семінарів. Рангова структура конференцій розподілилася наступним чином: 11 наукових форумів були внесені в реєстр 2017 р., 3 – зареєстровано у Міністерстві освіти та науки України, решта проведені на регіональному рівні. 12 конференцій були присвячені 60-річному

ювілею Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського.

Матеріально-технічне оснащення ТДМУ дозволяє проведення одночасно 7 і більше сателітних панелей в он-лайн режимі у рамках єдиного медичного освітнього простору. Успішно використовується веб-платформа для інформаційного супроводу і забезпечення конференцій, які проводяться на базі університету – Open conference systems (<http://conference.tdmu.edu.ua/>). Інформаційна система керування проведенням наукових конференцій в ТДМУ дозволяє якісно виконувати усі необхідні функції.

Науковцями університету в 2017 році укладені угоди про співпрацю з:

- Івано-Франківським національним медичним університетом;
- ВАТ «Фармак»;
- ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології імені Ф. Г. Яновського НАМН України»;
- Харківською медичною академією післядипломної освіти;
- ДУ «Інститут спадкової патології»;
- комунальним закладом Рівненської обласної ради «Обласний перинатальний центр»;
- Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка;
- Львівським національним медичним університетом імені Данила Галицького;
- Національним університетом «Львівська політехніка»;
- ТОВ «Інститут біомедичних технологій»;
- Національним фармацевтичним університетом МОЗ України;
- Вінницьким національним медичним університетом імені М. І. Пирогова.

У звітному році молодими науковцями ТДМУ опубліковано 157 робіт у збірниках матеріалів міжнародних конференцій та журналах за кордоном.

18 травня 2017 р. на базі конгрес-центру ТДМУ Радою молодих вчених при МОЗ України проведено круглий стіл на тему «Роль молодих вчених у реформуванні вітчизняної науки та реалізації Закону України «Про вищу освіту» в системі підготовки фахівців галузі знань «Охорона здоров'я» в рамках XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні».

Протягом 2017 року активну участь у проведенні наукових досліджень брали студенти. Продовжували працювати студентські наукові програми: «Студентська наука і профорієнтаційне навчання» – 358 студентів; «Студент майбутній фахівець високого рівня кваліфікації» – 127 студентів. Роботу студентського наукового товариства (НСТ) координує рада, до складу якої ввійшло 35 студентів – активних науковців. Робота ради наукового товариства студентів базується на координуванні діяльності студентських наукових гуртків та роботі студентів-учасників наукових програм при організації науково-дослідницької роботи. За звітний період, студенти університету були

співавторами 37 статей, опублікованих у фахових виданнях (з них 16 – учасники програм). Опубліковано 326 тез на конференціях (учасниками програм – 107), з них на всеукраїнських – 27, міжнародних – 299. Презентовано 153 усних виступи (учасниками програм – 84), з них із всеукраїнською участю – 28, міжнародною – 125.

П'ятеро студентів стали переможцями конкурсу Стипендіальної програми «Завтра.UA» і увійшли до сотні кращих студентів, які упродовж 2017-2018 н.р. отримуватимуть стипендію від «Фонду Віктора Пінчука».

ТДМУ, єдиний серед медичних вишів, що входить в десятку вищих навчальних закладів, які беруть участь у Проекті сприяння академічній доброчесності (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP). Цей проект реалізовується Американськими радами з міжнародної освіти за участі Міністерства освіти і науки України та за підтримки Посольства Сполучених Штатів Америки. Академічна доброчесність означає, що в процесі навчання та дослідницької роботи студенти, викладачі та науковці керуються, передусім, принципами чесної праці та навчання, що є невід'ємною складовою академічної культури та передумовою для успішного розвитку суспільства. З метою виконання Закону України «Про вищу освіту» та для забезпечення принципів академічної доброчесності в університеті проводять перевірку на академічний плагіат. За активну роботу ТДМУ отримав подяку від керівника Проекту SAIUP.

Навчальна та методична робота

Освітній процес у ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України» здійснюється відповідно до державних стандартів вищої освіти, затверджених освітньо-професійних програм (ОПП), навчальних планів за відповідними рівнями вищої освіти *галузі знань 22 «Охорона здоров'я»:*

За першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальностей:

1. 223 «Медсестринство».
2. 227 «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація».

За другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальностей:

3. 221 «Стоматологія».
4. 222 «Медицина».
5. 223 «Медсестринство».
6. 226 «Фармація, промислова фармація» та «Фармація».

За третім (освітньо-науковим) рівнем зі спеціальностей

7. 221 «Стоматологія».
8. 222 «Медицина».
9. 226 «Фармація, промислова фармація» та «Фармація».
10. 228 «Педіатрія».
11. 091 «Біологія».

галузі знань 1201 «Медицина»:

- напрям підготовки 6.120101. Сестринська справа;
- спеціальність 7.12010001. Лікувальна справа;
- спеціальність 7.12010003. Медико-профілактична справа;
- спеціальність 7.12010005. Стоматологія;
- спеціальність 8.12010006. Сестринська справа.

галузі знань 1202 «Фармація»:

- спеціальність 7.12020101. Фармація.

галузі знань 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини».

- напрям підготовки 6.010203. Здоров'я людини.

галузі знань 0401 «Природничі науки»:

- напрям підготовки 6.040102. Біологія.

Підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра, доктора філософії здійснювалася відповідно до ліцензії Міністерства освіти і науки України, затвердженої наказом МОН від 17.03.2017 року № 55-л (станом на 13.10.2017 року), відповідно до встановленого для ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України» ліцензованого обсягу.

На основі освітніх програм ліцензованих спеціальностей розроблено робочі навчальні плани з урахуванням стандартів підготовки здобувачів вищої освіти, які затверджені рішенням вченої ради для року вступу та на поточний навчальний рік.

Усі випускники 2017 року за всіма спеціальностями вчасно отримали дипломи та додаток до диплома європейського зразка DIPLOMA SUPPLEMENT.

У звітному році вперше, відповідно до «Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України», набір іноземних студентів проводився додатково до 1 березня 2017 року. Останнє дозволило університету збільшити контингент іноземних студентів більше ніж на 100 осіб.

Відповідно до типових навчальних планів, затверджених МОЗ України рішенням вченої ради підготовлено та затверджено навчальний план підготовки магістрів та бакалаврів 2017 року вступу. На основі типових освітніх програм кафедрами з використанням компетентнісного підходу було розроблено робочі програми та навчально-методичні матеріали для підготовки фахівців за новими спеціальностями.

Навчальним відділом на 2017-2018 навчальний рік розроблено робочі навчальні плани для всіх спеціальностей та затверджено на засіданні вченої ради ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» 25.04.2017 року, протокол № 14.

Освітній процес в університеті забезпечують 57 кафедр. На виконання рішення вченої ради проведено реорганізацію кафедри клініко-лабораторної діагностики та кафедри функціональної діагностики та клінічної патфізіології і на їх основі створено кафедру функціональної та лабораторної діагностики, реорганізовано кафедру медичної біоетики та деонтології. Викладання

дисципліни «Безпека життєдіяльності. Основи біоетики та біобезпеки» переведено на кафедру фізіології, яку перейменовано у кафедру фізіології з основами біоетики та біобезпеки. Для покращення підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем зі спеціальностей галузі знань «Охорона здоров'я» кафедру неврології, психіатрії, наркології та медичної психології реорганізовано в кафедру неврології та кафедру психіатрії, наркології та медичної психології.

У 2017 році згідно з планом підвищення педагогічної кваліфікації курси пройшли 33 науково-педагогічні працівники, з них на медичному факультеті – 29 осіб, 2 – на стоматологічному, 1 – на фармацевтичному факультеті, 1 – на факультеті іноземних студентів. 11 науково-педагогічних працівників пройшли курси первинного навчання на базі факультету підвищення кваліфікації Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. 35 викладачів університету пройшли курси стажування та спеціалізації у клініках Естонії, Польщі, Канади, Німеччини, Великобританії, Словаччини, Франції, США, Об'єднаних Арабських Еміратів.

07–29 листопада 2017 року було організовано та проведено школу молодого викладача для молодих науково-педагогічних працівників університету, досвід викладацької роботи яких менше 10 років. Курси прослухали 173 особи, які отримали відповідні посвідчення.

У 2017 р 18 викладачів клінічних кафедр пройшли профільну спеціалізацію для повної відповідності профілю відділень, 23 – передатестаційний цикл із суміжних дисциплін, 8 – курси тематичних удосконалень, 24 – стажування на відновлення сертифіката спеціаліста на робочому місці.

Станом на 30.12.2017 року в університеті курсами підвищення педагогічної кваліфікації та стажування охоплено 99,6 % професорсько-викладацького складу.

Для покращення англійського навчання організовано та проведено для викладачів курси з англійської мови. У 2017 р 30 викладачів успішно пройшли курси з англійської мови, після зазначених курсів 16 із них склали іспит на володіння англійською мовою на рівні «B2». Загалом у університеті забезпечують англійське навчання біля 50 викладачів, що мають сертифікат рівня володіння англійською мовою B2. У вересні 2017 р здійснено новий набір викладачів на курси з вивчення англійської мови. Водночас кафедра іноземних мов продовжує внутрішню сертифікацію викладачів на рівень знання англійської мови. Зокрема, станом на грудень 2017 р., сертифікованими є 59 % від усіх науково-педагогічних працівників університету.

У 2017 році запроваджено також силами викладачів кафедри іноземних мов курси з поглибленого вивчення англійської мови для студентів університету. В якості пілотного проекту в університеті сформовано одну групу з вітчизняних студентів-медиків, заняття з якими проводять англійською мовою.

У звітному році запроваджено ряд освітніх програм на післядипломній підготовці лікарів. Запроваджено курси тематичного удосконалення «Актуальні питання сучасного медсестринства», «Ендокринна патологія в акушерстві і гінекології», «Біостатистика в практичній діяльності лікарів», для лікарів-стоматологів передатестаційний цикл із терапевтичної стоматології. На кафедрі хірургії ННІ ПО, акушерства та гінекології ННІ ПО та при спеціалізації з організації та управління охороною здоров'я для лікарів-курсантів запроваджено розділи дистанційного навчання.

На виконання рішення вченої ради з дисциплін, питання яких входять у структуру екзаменаційного буклета «Крок-1, 2» проводилося передекзаменаційне тестування, що сприяло покращанню підготовки студентів до ліцензійних інтегрованих іспитів.

У 2017 році університетом вперше проведено набір на основі бакалаврського рівня для підготовки фахівців за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія» на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Навчання майбутніх фізичних терапевтів розпочалося вже з першого вересня.

Важливим завданням у діяльності університету є розширення провадження освітньої діяльності зі спеціальностей галузі знань «Охорона здоров'я». Університет вже подав заяви на ліцензування підготовки фахівців на бакалаврському та магістерському рівнях за спеціальністю «Громадське здоров'я», а також ліцензував освітню діяльність на третьому освітньо-науковому рівні за спеціальністю «Педіатрія» з ліцензійним обсягом 15 осіб.

Вже другий рік поспіль університет активно збільшує бібліотечний фонд навчальної літератури. За звітний період закуплено більше 5000 навчальних підручників і посібників на суму понад 1 млн гривень.

З метою покращання підготовки майбутніх лікарів вченою радою від 25.04.2017 року прийнято рішення щодо доповнення матеріалів підготовки до практичних занять даними клінічних протоколів та стандартів діагностики та лікування. Цикловими методичними комісіями з терапевтичних, хірургічних дисциплін визначено клінічні протоколи та їхні складові, що будуть впроваджуватися у навчальний процес. На виконання прийнятих рішень кафедрами доповнено матеріали підготовки до практичних занять даними клінічних протоколів.

У 2017 році, для покращання підготовки лікарів-інтернів до складання ліцензійного інтегрованого іспиту Крок-3 запроваджено проведення ректорських контрольних робіт в університетському центрі незалежного тестування знань студентів.

З метою покращання якості управління освітнім процесом в університеті запроваджено міжнародні стандарти ISO 9001:2015. На кожній кафедрі визначені відповідальні особи, які пройшли відповідну теоретичну підготовку, оновлено кафедральну документацію.

Важливою складовою освітнього процесу в університеті є складання ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок-1, 2, 3».

Студенти медичного факультету у 2017 році склали «Крок-2» з результатом 78,0%, що є одним з кращих показників серед медичних вишів України. Випускники стоматологічного факультету склали «Крок-2» з результатом - 74,7 %, у 2016 році - 74,3, %. Випускники фармацевтичного факультету у 2017 році склали «Крок-2» із середнім результатом 80,2 %, що є найкращим в Україні.

Ліцензійний інтегрований іспит «Крок-1», який засвідчує рівень теоретичної фундаментальної підготовки, студенти медичного факультету склали з результатом 72 %, стоматологічного - 62 %, фармацевтичного – 64,1 %.

Відсоток правильних відповідей при складанні «Крок-3» лікарями-інтернами ННІ ПО із загальної лікарської підготовки у 2017 році становить 83,9 %, при результаті 80,9 % у 2016 році.

У звітному році студенти університету вибороли 10 призових місць на всеукраїнських предметних олімпіадах. Серед призових місць 4 перших, 3 других і 3 третіх місця.

На виконання наказу МОН України від 22.06.2016 року № 701 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 травня 2015 року № 525» в університеті рішенням вченої ради від 14.12.2016 року, протокол № 7 затверджено «Положення про порядок замовлення, друку, видачі та обліку документів про вищу освіту державного зразка та академічних довідок у ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України». Усі випускники 2017 року отримали дипломи вже нового зразка та «Додаток до диплома європейського зразка» DIPLOMA SUPPLEMENT.

Важливе значення у якісній підготовці лікарів займає практична підготовка, адже всі навички, які внесені у стандарт освітньої програми, студент має вміти бездоганно виконати на практиці. Відповідно до сучасних вимог стандартів освітньо-професійної програми переглянуто матрикули практичних навичок, внесено зміни та доповнення.

У звітному році введено в дію Навчально-практичний центр симуляційного навчання, який розташований у навчальному корпусі № 9. Окрім практичних занять студентів, даний центр використовувався також для відпрацювання практичних навичок лікарями-інтернами та лікарями-курсантами. Структурованість навчальних аудиторій дозволяє відпрацьовувати на фантомах практичну частину більшості навичок, передбачених стандартом підготовки лікарів. Результати запровадження в університеті симуляційного навчання були обговорені під час навчально-наукової конференції «Актуальні питання підготовки студентів у центрі симуляційного навчання: досвід і перспективи», яка відбулася 1 лютого 2017 року.

Симуляційний центр став основною базою для проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ).

Для покращання практичної підготовки студентів стоматологічного факультету введено в дію два навчально-практичні центри, які оснащені сучасними стоматологічними манекенами і забезпечують можливості відпрацювання студентами основних практичних навичок.

У звітному році для забезпечення симуляційного навчання закуплено стоматологічні манекени, аускультаційний тренажер, манекен-модель імітатор пологів, модель-тренажер для проведення плевральної пункції, неонатальний манекен пологів і з новонародженим, навчальні моделі для проведення ін'єкцій, гінекологічного обстеження, проведення конікотомії, плевральної пункції, манекени офтальмологічні та отоскопічні тощо. Всього закуплено обладнання на суму більше одного мільйона гривень.

Для удосконалення освітнього процесу продовжувалося матеріально-технічне оснащення кафедр, навчальних та наукових лабораторій сучасним лабораторним, комп'ютерним обладнанням, оргтехнікою. Комп'ютерний парк університету збільшився на 180 сучасних комп'ютерів, а також: 10 мультимедійних дошок, 65 відеосистем, 16 міні ПК для стоматологічних інтраоральних камер, 10 моноблоків, 10 ноутбуків. Оснащення кафедр і навчальних підрозділів тепер включає: 26 комп'ютерів-серверів; 1692 комп'ютери-клієнти. Мережеве та комутаційне обладнання повністю ґрунтується на оптиковолоконних технологіях із швидкістю передачі даних до 1 Гбіт/с.

Функціонують 34 комп'ютерних класи.

Також закуплено для навчального процесу 35 принтерів, 25 відеокамер для мікроскопів.

Для потреб кафедр та лабораторій закуплено лабораторне обладнання на суму більше 3 млн грн.

Кафедра функціональної та лабораторної діагностики отримала сучасні гематологічний аналізатор, гомогенізатор, інкубатор CO₂, високошвидкісну центрифугу, комплекс холтерівського моніторингу ЕКГ, імпедансний аудіометр тощо.

Для покращання підготовки фахівців за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» закуплено 220 одиниць обладнання та інвентарю на суму більше 200 тис. грн. Кафедра фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання отримала велоергометр вертикальний, платформу «Реабілітація та здоров'я» Thera-Band, тренажери для кисті тощо.

Для кафедри анатомії людини закуплено два сенсорних столи, які дозволяють вивчати особливості будови ділянок тіла людини, органів, їхню синтопію, скелетотопію та голотопію.

Для стоматологічного відділу закуплено панорамний рентген-апарат Panorama.

Значно покращилася матеріально-технічна база фармацевтичного факультету. Всі кафедри факультету забезпечено новими меблями та допоміжним навчальним обладнанням. Навчальні лабораторії оснащені

новим посудом, придбано необхідні розхідні матеріали для якісного проведення практичних занять.

У звітному році запроваджено у навчальний процес 21 віртуальну навчальну програму із невідкладних станів, розроблену європейською радою реанімації, та 10 віртуальних навчальних програм з невідкладних станів у неврології.

У навчальному процесі використовуються новітні розробки світової медичної науки. Так, зокрема, запроваджено програму Body Interact – clinical reasoning education. Це освітня програма віртуальних клінічних сценаріїв, яка дає можливість у реальному режимі часу відтворити певну клінічну ситуацію з усім необхідним сучасним набором об'єктивних, лабораторних та інструментальних методів обстеження і провести лікування відповідно до сучасних протоколів європейських та американських медичних асоціацій. Body Interact використовується у більшості західноєвропейських медичних університетів, США та Канади.

У 2017 році університет сертифіковано за міжнародними стандартами ISO 9001:2015. Для покращання системи внутрішнього забезпечення якості освіти сектор внутрішнього забезпечення якості освіти реорганізовано у відділ. Даний підрозділ проводить постійний моніторинг освітнього процесу шляхом анкетування студентів, випускників, лікарів-інтернів та курсантів, організовує підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, щорічний перегляд освітніх програм, а також методичний супровід дотримання підрозділами університету системи управління якістю.

Виховна робота

Реалізація головних завдань і принципів виховної роботи протягом 2017 року здійснювалася за основними напрямками, такими, як:

- національно-патріотичне виховання;
- інтелектуально-духовне виховання;
- громадсько-правове виховання, профілактика злочинів та правопорушень;
- моральне виховання, благодійна та волонтерська робота;
- естетичне виховання;
- пропаганда здорового способу життя;
- робота з іноземними студентами.

Одними з найважливіших учасників виховного процесу є куратори академічних груп студентів, які впродовж навчального року проводили індивідуальну і групову організаційно-виховну та культурно-освітню роботу.

Було підготовлено та проведено понад 1000 заходів, присвячених знаменним подіям, національно-культурним традиціям, провідним вченим, політичним діячам, пам'ятним університетським датам.

Одним із напрямків виховної роботи в університеті є національно-патріотичне виховання, яке спрямоване на відродження національної культури та використання кращих традицій культурних надбань.

Головною метою національно-патріотичного виховання студентської молоді університету є формування свідомого громадянина – патріота України, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних цінностей.

З нагоди Різдвяних свят хор (керівник – лікар-інтерн Тарас Бідованець) порадував усіх цікавою програмою. Цьогоріч наші творчі викладачі й студенти підготували низку щедрівок. Їх радо зустрічали в кожному корпусі ТДМУ, Тернопільській обласній державній адміністрації, лікувальних закладах міста, Івано-Франківському національному медичному університеті.

До 203-ї річниці від дня народження Т. Г. Шевченка 9 березня 2017 року викладачі й студенти ТДМУ підготували літературно-музичний вечір «І на оновленій землі» про долю та світогляд Кобзаря. Студентка першого курсу медичного факультету Анна Українець виборола перше місце на другому етапі VII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

З нагоди Дня захисника України, який відзначають у світлий день Покрови Пресвятої Богородиці 17 жовтня 2017 року, з ініціативи колективу Центру виховної роботи та культурного розвитку університету відбулася святкова концертна програма за участю воїнів АТО «Я повернуся весною». З нагоди Дня захисника України і 75-річчя УПА на кафедрі фізіології з основами біоетики та біобезпеки відбулася зустріч з учасниками АТО – Василем Гуликом та Ігорем Тарнавським.

Куратори академічних груп студентів провели тематичні екскурсії в Тернопільський історико-меморіальний музей політичних в'язнів, Тернопільський обласний краєзнавчий музей і музей-садибу М. І. Пирогова в м. Вінниці. Викладачі кафедр загальної гігієни та екології, медичної біохімії, медицини катастроф і військової медицини та студенти відвідали музей-садибу Івана Горбачевського в с. Зарубинці Збарзького району.

З метою виховання поваги й любові до рідної землі, підготовки свідомої інтелігенції України, збереження інтелектуального генофонду нації, вироблення чіткої громадянської позиції проведено Горбачевські читання в музеї-садибі сім'ї Горбачевських та на кафедрі медичної біохімії, присвячені 162-річчю від дня народження І. Я. Горбачевського.

З ініціативи викладачів кафедр загальної гігієни та екології і медичної біохімії відбувся концерт класичної музики в актовій залі адміністративного корпусу, присвячений 145-річчю з дня народження Соломії Крушельницької.

У День української писемності й мови студенти I курсу медичного факультету ТДМУ під керівництвом завідувача кафедри української мови доцента Марії Тишковець та доцента Тетяни Мельник долучились до XVII Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності 9 листопада 2017 року

було організовано літературно-мистецьке дійство, присвячене Дню української писемності.

З метою формування в студентській молоді поваги до історичного минулого українського народу в бібліотеці університету було організовано тематичні виставки «Україна в нас одна», «Пам'яті Героїв Крут», «Вивчайте, любіть свою мову», «Джерела українського слова», «Героїчні сторінки визволення міста Тернополя від фашистських загарбників», «Духовці центри Тернопільщини», «Важкими дорогами війни».

З метою військово-патріотичного виховання студентської молоді й кращого розуміння майбутніми медиками подій, які відбуваються на Сході України, постійно організовуються зустрічі студентів з воїнами АТО та виставка «Історія війни за незалежність. Донбас».

Доцент кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією Тамара Воронцова й асистент кафедри медицини катастроф і військової медицини Віктор Шацький як активні волонтери отримали президентські нагороди «За гуманітарну участь в антитерористичній операції».

2 березня 2017 року українські та іноземні студенти долучилися до збору гуманітарної допомоги бійцям 81-ї механізованої бригади. Спільними зусиллями було зібрано понад 60 кілограм гуманітарної допомоги. Усе це вже відправлено до місця дислокації вищезгаданої бригади.

Викладачі та студенти взяли участь у заходах, приурочених вшануванню пам'яті Січових стрільців, воїнів УПА, полеглих під час Другої світової війни, Героїв Небесної Сотні, героїв АТО, поклали квіти до могил. А члени науково-красознавчої студії «Терполяни» вшанували пам'ять наших героїв у с. Лопушне.

Успішною формою виховання є також благодійна діяльність, яка в університеті має глибоке і давнє коріння. Успішно продовжує функціонувати волонтерський рух. Волонтерами є викладачі та понад тисяча студентів, у тому числі іноземці. Основні напрямки діяльності волонтерства ТДМУ – допомога бійцям АТО, соціально незахищеним верствам населення, дітям з обмеженими можливостями, дітям-сиротам, інструкторські курси з домедичної допомоги, проведення інформаційно-просвітницьких заходів щодо профілактики захворювань.

Студенти ТДМУ у Всесвітній день боротьби з ВІЛ/СНІД провели низку заходів, спрямованих на інформування громади міста про це небезпечне захворювання, методи його профілактики, шляхи передачі тощо. Окрім того, майбутні медики розповідали про День боротьби з ВІЛ/СНІД, про важливість профілактики цього захворювання, прочитали лекції у школах для учнів 10–11 класів.

Студенти ТДМУ впродовж двох з половиною місяців виконували волонтерську місію в Тернопільській обласній лікарні «Хоспіс», допомагали медичному персоналу в догляді за пацієнтами.

З нагоди Всесвітнього дня боротьби із цукровим діабетом студенти ТДМУ організували низку заходів.

У рамках Тижня паліативної та хоспісної допомоги викладачі й студенти ННІ медсестринства ТДМУ разом із працівниками Тернопільської обласної лікарні «Хоспіс» у жовтні організували інформаційний захід про реальний стан паліативної і хоспісної допомоги.

У рамках проекту «MISERICORDIA» волонтери допомагали Тернопільському обласному навчально-реабілітаційному центру, де живуть і навчаються діти з обмеженими фізичними можливостями. Цього року вони зібрали кошти і придбали масажер для ніг, віброгантелі та зручний інвалідний візок.

1 жовтня з нагоди Міжнародного дня людей похилого віку волонтери Red Cross Youth Ternopil впродовж двох днів пакували продуктові набори для пенсіонерів, спонсором яких стала організація «WHOЕ» (м. Апелдорн, Нідерланди). Продуктів було придбано на загальну суму 7 тисяч євро. Такі приємні подарунки отримали 900 пенсіонерів області в день свята.

Згідно з підписаною угодою між соціальним центром ТБФ «Карітас» і ТДМУ впродовж 2017 року тривала плідна співпраця між співробітниками кафедри фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання, студентами II курсу медичного факультету (спеціальність «Здоров'я людини») та працівниками соціального центру.

20 червня 2017 року в Навчально-оздоровчому комплексі «Червона калина» відбулася благодійна акція в рамках проекту «Соціальне середовище для молоді з обмеженими можливостями».

З ініціативи кафедри іноземних мов 22 травня 2017 року організовано благодійну акцію до Дня матері у Петриківському обласному геріатричному пансіонаті. Всі 180 підопічних пансіонату отримали від студентів пакунки із солодощами та засобами гігієни. Викладачі кафедри закупили для пансіонату апарати для вимірювання артеріального тиску та кімнатні термометри.

11 травня студенти ТДМУ, які входять до волонтерського загону Товариства «Червоний хрест», допомогли в благоустрої Тернопільського обласного спеціалізованого будинку дитини «Малютко», облагородили територію будинку дитини квітами і декоративними рослинами.

З нагоди Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом 24 березня 2017 року студенти ТДМУ організували низку заходів, щоб привернути увагу громадян до цієї проблеми.

Хористи ТДМУ передали 3 приліжкові стільці-туалети, 10 наборів постільної білизни та холодильник Тернопільському хоспісу. Ці речі були придбані за гроші, які хор наколядував за час різдвяних свят.

На базі кафедри медицини катастроф та військової медицини молодіжним осередком Всеукраїнської ради реанімації та екстреної медичної допомоги, спільно з ТДМУ, реалізовується проект «Я можу врятувати життя», 16 студентів-інструкторів домедичної допомоги навчають азів надання домедичної допомоги студентів, школярів та всіх охочих.

Звітного року в університеті започатковано проект «Духовні зустрічі». Щомісяця кожного останнього четверга в адміністративному корпусі

відбуваються духовні розмови зі священнослужителями і роздуми на теми: «Як поєднувати принципи духовного життя у лікарській практиці?», «Як знайти гармонію у житті?», «Що потрібно для щастя?». Щоразу все більше студентів приходять поспілкуватися зі священниками і отримати відповіді на важливі запитання.

18 лютого 2017 року в актовій залі адміністративного корпусу відбулася зустріч Патріарха Української греко-католицької церкви Блаженнішого Святослава Шевчука з працівниками та студентами.

Важливою складовою виховної роботи із студентами є громадсько-правове виховання. З метою підвищення моральності, запобігання проявам екстремізму, ксенофобії, расової та етнічної нетерпимості в українському суспільстві в університеті проведено інформаційно-просвітницькі виховні години, круглі столи, семінари, зустрічі з працівниками правоохоронних органів з питань правової культури. Студенти та викладачі університету взяли участь у засіданні круглого столу на тему: «Толерантність і молодь України».

Постійно велика увага в університеті приділяється художньо-естетичному вихованню студентів. Реалізація творчого потенціалу молоді здійснюється у гуртках художньої самодіяльності вокального, театрального та танцювального спрямування. За участю колективів художньої самодіяльності проводяться святкові концерти, присвячені різним знаменним датам. Члени Студентського наукового товариства організували брейн-ринг «Віхами історії ТДМУ». Особливий інтерес викликав конкурс краси «СтудМіс ТДМУ – 2017».

Театральна студія «Арт-Drama» представила дві нових прем'єри – трагікомедію «Дуже проста історія» та емоційну й цікаву версію відомого твору Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я». Вперше у виставі зіграв роль студент факультету іноземних студентів Мохамед Собхі.

Студенти ТДМУ 28 лютого 2017 року з нагоди 60-річчя університету організували вечір «Історія університету: як це було», який відбувся в читальній залі бібліотеки нашого вишу.

У бібліотеці ТДМУ у лютому – березні відбулися творчий вечір «Спочатку було слово» завідувача кафедри загальної гігієни та екології, професора Миколи Кашуби, та «Два серця і 12 струн» доцента кафедри акушерства і гінекології №1, письменниці і поетеси Лесі Романчук-Коковської і поета, перекладача, автора та виконавця власних пісень Тараса Коковського. Заходи були приурочені 60-річчю з дня заснування нашого університету. З перших років заснування в університеті склалися добрі літературно-мистецькі традиції, доля багатьох творчих людей пов'язана з ТДМУ. Завдяки їм розвивається не лише науковий, а й культурний потенціал вишу.

У рамках Декади відкритих дверей у читальній залі бібліотеки університету відбулися творчі вечори, зустрічі з визначними особистостями нашого краю та України, зокрема з письменницею Надійкою Гербіш, яка багатьом відома завдяки книгам «Теплі історії до кави» та «Теплі історії до шоколаду»; з випускником ТДМУ, хірургом, членом Національної спілки письменників України, автором популярних романів Олексієм Волковим; з

Василем Файфуурою – випускником нашого університету, вченим-патофізіологом, доктором медичних наук, професором; з відомим українським письменником, «батьком українського бестселера» Василем Шкляром.

Студенти Христина Врублевська та Хуберт Мікоша у фінальному турі здобули перемогу у відкритому студентському пісенному фестивалі-конкурсі «Окрилені піснею», який відбувся 16 листопада. Студентка першого курсу медичного факультету Софія Микулич посіла друге місце в номінації «Естрадний жанр» на Всеукраїнському фестивалі мистецтв «Україна – моя любов», який відбувся 11 березня у Львові.

Студентка п'ятого курсу медичного факультету Тетяна Іваніцька видала другу поетичну збірку «Паперові крила».

Студенти ТДМУ ще минулого навчального року висловили ідею доносити до громадян міста корисну інформацію за допомогою громадського транспорту. В результаті роботи креативної команди тепер у Тернополі є тематичний тролейбус «Збережемо здоров'я нації».

Студенти взяли участь в обласних студентських іграх серед вищих навчальних закладів та вибороли призові командні місця з шахів, греко-римської боротьби, плавання.

Команда ТДМУ посіла 3 місце в турнірі «Кубок Шухевича» з нагоди вшанування пам'яті генерала УПА Романа Шухевича.

У ТДМУ діє лицарський клуб «Золота шпора», студенти-учасники якого практикуються у лицарських боях.

Студенти-іноземці об'єднали свої зусилля, створивши громадську організацію «Medicare and Social Welfare Initiative» та спільно з волонтерським рухом університету працюють в благодійному фонді «Карітас» і Петриківському будинку-інтернаті для престарілих.

Для кращого ознайомлення українських студентів з національним розмаїттям нашого ВНЗ студенти I курсу з Польщі, Гани та Нігерії під керівництвом викладача кафедри іноземних мов Марії Кічули 13 листопада 2017 року підготували цікаве дійство «Розмаїття культур у ТДМУ», представивши автентичні особливості свого народу.

Творчий колектив ТДМУ організував концерт з нагоди Міжнародного дня студента 16 листопада 2017 року. В ньому брали участь як українські, так і іноземні студенти. Щороку представники спільноти студентів з Нігерії і Гани, які навчаються у тернопільських вишах об'єднуються з метою організації вечора, під час якого відзначають найкращих у навчанні, громадській діяльності.

Студенти ТДМУ з Гани організували інтернаціональний турнір з баскетболу. Спортивні баталії тривали упродовж двох вікендів – 25–26 листопада та 2–3 грудня 2017 року.

З метою відзначення кращих студентів та стимулювання студентських ініціатив у 2017 році відбувся конкурс «Кращий студент ТДМУ» у таких номінаціях: «За відмінні успіхи у навчанні», «За вагомі досягнення в науковій роботі», «За активну громадянську позицію», «За вагомі досягнення в

розвитку культури», «За вагомі досягнення у спорті», «За активну волонтерську діяльність».

Важливе значення та всебічна підтримка згідно Закону України «Про вищу освіту» в університеті надається студентському самоврядуванню. Його діяльність спрямована на забезпечення й захист прав та інтересів студентів; сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів; сприяння у створенні необхідних умов для проживання і відпочинку студентів; створення різноманітних студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами; організація співробітництва зі студентами інших вищих навчальних закладів освіти і молодіжними організаціями.

Студентське самоврядування є невід'ємною частиною громадського самоврядування ТДМУ. Студентське самоврядування здійснюється студентами, яких обирають шляхом прямого таємного голосування студентів. У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються Законом України «Про вищу освіту», статутом ТДМУ та Положенням про студентське самоврядування ТДМУ. Представницькі, виконавчі та контрольно-ревізійні органи студентського самоврядування обираються строком на один рік.

В університеті забезпечено належні умови для діяльності органів студентського самоврядування. Фінансовою основою студентського самоврядування є кошти, визначені вченою радою ТДМУ в розмірі 0,5 відсотка власних надходжень, отриманих від основної діяльності.

Щомісячно проводяться зустрічі ректора та адміністрації університету із членами студентського самоврядування. Під час цих зустрічей здійснюються аналіз та оцінка ключових питань навчального процесу та соціальних аспектів життя студентів.

Запроваджене on-line-консультування студентів співробітниками деканатів, юридичного відділу, сектору сприяння працевлаштуванню випускників та зворотний on-line-зв'язок з ректором університету.

Члени студентської ради беруть активну участь у міжнародних та всеукраїнських форумах, засіданнях круглих столів з питань молодіжної політики, залучають студентів усіх факультетів до міських, обласних та всеукраїнських конкурсів.

Протягом 2017 року реалізовано проекти «Твоя спеціальність», «ТДМУ подорожує Україною». Організовано низку тренінгів: в рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні, «Ораторське мистецтво. Публічний виступ»; зустрічей: з куратором програми «Завтра UA» Оленою Міщенко, з пластично-косметичним хірургом Ростиславом Валіхновським, з академіком Петром Фоміним.

З ініціативи голови студентського парламенту Ігоря Стецюка в ТДМУ почала діяти хірургічна школа.

З ініціативи сектора освіти Студентського парламенту 22 листопада 2017 року в читальній залі бібліотеки в рамках програми «Сходи в майбутнє» відбувся тренінг з комунікацій і лідерства.

Лікувально-профілактична робота

Лікувальна робота працівників університету виконувалася на 35 клінічних кафедрах, які розміщені на базах 18 лікувально-профілактичних закладів обласного та міського підпорядкування Тернопільської області, а також міста Рівне. Загальна кількість ліжкового фонду у звітному році склала 4765 ліжок.

Тісна співпраця фахівців з управлінням охорони здоров'я ОДА та міським відділом охорони здоров'я реалізована в участі обласних спеціалістів та провідних фахівців різноманітних спеціальностей в науково-клінічних конференціях, а також активній участі професорсько-викладацького складу кафедр в колегіях управління охорони здоров'я області і реалізації наступних програм: „Обласна програма розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини”, „Боротьба з онкологічними захворюваннями”, „Охорона здоров'я матерів та дітей”, „Протидія захворюваності на туберкульоз”, „Запобігання серцево-судинним захворюванням та лікування серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань”, „Репродуктивне здоров'я населення Тернопільської області”, „Цукровий діабет”, „Обласна програма забезпечення профілактики ВІЛ-інфекцій, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД”.

15 працівників університету є позаштатними спеціалістами структурних підрозділів з питань охорони здоров'я Тернопільської обласної державної адміністрації та відділу охорони здоров'я та медичного забезпечення Тернопільської міської ради, академік НАМН України, завідувач кафедри інфекційних хвороб з шкірними та венеричними хворобами, професор Андрейчин М. А. – голова асоціації інфекціоністів України.

На клінічних кафедрах університету працюють 343 викладачі - з них 60 професорів, 169 доцентів, 114 асистентів, навчається 67 аспірантів, 59 клінічних ординаторів. Серед викладачів кафедр 60 % мають вищу кваліфікаційну категорію, 15 % – першу, 12 % – другу, 13% – не мають категорії, переважно це викладачі стоматологічного факультету, яким для отримання категорії не вистачає лікувального стажу.

Працівниками клінічних кафедр за звітний період у поліклініках прийнято 37 939 хворих, в стаціонарних відділах проліковано 17 638 пацієнтів, проконсультовано на клінічних базах 65 272 хворих, на інших базах – 4636 пацієнтів. В хірургічних клініках виконано 5120 операцій, проведено 2697 асистенцій.

У 2017 році 14 викладачів пройшли профільну спеціалізацію для повної відповідності профілю відділень, 34 - передатестаційний цикл із суміжних дисциплін, 9 - курси тематичних удосконалень, 14 - стажування за суміжною спеціальністю, 23 - курси стажування та спеціалізації у клініках Польщі, Канади, Великобританії, Словаччини, Франції.

У звітному році проведено атестацію 246 (71%) викладачів університету на підвищення або підтвердження лікарської кваліфікаційної

категорії, з них: 168 - підтвердження, 78 – присвоєно відповідну кваліфікаційну категорію, зокрема вищу – 36 осіб, першу – 22 особи, другу – 20 осіб.

Для поліпшення роботи клінічних кафедр придбано навчально-діагностичне обладнання, зокрема:

- на кафедрі інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами придбано апарат «Милта-Ф-8-01»;
- на кафедрі первинної медико-санітарної допомоги та загальної практики сімейної медицини придбано – діагностичний автоматизований комплекс для реєстрації електрокардіограм «CARDIO»;
- на кафедрі педіатрії ННІ ПО придбано комплекс холтерівського моніторингу ЕКГ, монітор для немовлят, два пульсоксиметри «Біомед»;
- на кафедрі невідкладної та екстреної медичної допомоги придбано автоматичний вимірник артеріального тиску і частоти пульсу;
- на кафедрі педіатрії №2 придбано автоматичний вимірник артеріального тиску і частоти пульсу, монітор для немовлят, пульсоксиметр «Біомед»;
- на кафедрі функціональної та лабораторної діагностики ультразвуковий апарат;
- на кафедрі оториноларингології, офтальмології та нейрохірургії придбано камертон металічний, чотири отоскопи, рефлектор лобний, аудіометр, імпедантний аудіометр – для проведення акустичної тимпанометрії, тренажер для обстеження вуха. Встановлено аудіометр із спеціальною звукоізоляційною кабінкою;
- для навчально-тренінгового центру придбано пристрій для визначення внутрішньочеревного тиску, ехокардіограф, лапароскопічний біполярний дефектор та лапароскопічний біполярні ножиці, 5 стоматологічних установок, рентгенологічний апарат, ортопантомограф, інструментарій для стоматологічного відділу, інструментарій та предмети догляду, манекени та манекени-симулятори.

Для навчального центру малоінвазивних оперативних втручань, який знаходиться у приміщенні віварію, придбано лапароскопічний інструментарій на суму 146 810 грн.

За звітний період укладено меморандум про співпрацю між Тернопільською міською організацією підтримки інвалідів, пенсіонерів та малозабезпечених осіб, угоду про відшкодування витрат за надання високоспеціалізованої стоматологічної ортопедичної допомоги (зубопротезування) з Управлінням охорони здоров'я Тернопільської обласної державної адміністрації та з Комунальною установою Тернопільської обласної ради «Петриківський обласний геріатричний пансіонат».

Також підписані угоди про співпрацю між ТДМУ і вищими навчальними закладами Тернополя про надання спеціалізованої стоматологічної допомоги студентам вишів.

Згідно з угодою про співпрацю з Тернопільським районним територіальним медичним об'єднанням, що стало клінічною базою для

кафедри внутрішньої медицини №1 та загальної хірургії, навчальні площі збільшилися на 42,56 м².

За сприяння університету на базі дитячого відділення № 2 КУТОР «Тернопільська обласна дитяча клінічна лікарня» відкрито Школу навчання самоконтролю цукрового діабету для дітей та підлітків.

Створено наукову лабораторію з вивчення Лайм-Бореліозу.

Завдяки співпраці з благодійним фондом «Дар життя» викладачами кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією протягом 2016-2017 навчального року було здійснено 10 виїздів у райони Тернопільської області, під час яких оглянуто 694 дітей, в тому числі 38 дітей до року. Вперше виявлена патологія складала 348 випадків (50,1 %), яка реєструвалася у дітей різних вікових груп та мала різноманітну етіологічну природу.

Постановою Кабінету Міністрів України № 940 від 14 грудня 2016 року стоматологічний відділ Університетської клініки внесено до переліку закладів охорони здоров'я, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій.

5 квітня 2017 року відбулося урочисте відкриття стоматологічного відділу університетської клініки за адресою: вул. Чехова, 7 за участі представників обласної державної адміністрації, міської ради, управління охорони здоров'я. З початку роботи відділу його працівниками проведено більше 300 первинних оглядів, проліковано 35 учасників АТО, 58 дітей з малозабезпечених сімей.

Для відділу закуплено стоматологічні установки, точковий рентгенівський апарат, ортопантомограф, обладнання для фізіотерапевтичного кабінету.

За звітний рік співробітниками клінічних кафедр запроваджено 133 нових методики діагностики та лікування різноманітних захворювань та патологічних станів.

Результати наукової та практичної діяльності клінічних кафедр підведені на 7 Всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях.

1-2 червня 2017 року проведено міжнародну науково-практичну конференцію «Ternopil Dental Summit».

В університеті продовжувала роботу лабораторія полімеразно - ланцюгової реакції та міжкафедральна клінічна лабораторія. У 2017 році у МКЛ проведено 13 366 обстежень, а в лабораторії ПЛР-діагностики - 3422 досліджень.

Продовжували працювати навчально-практичні центри первинної медико-санітарної допомоги. У центрах прийнято 286 амбулаторних хворих – 124 первинно, 162 повторно. Проводилися щоденні дворові обходи.

Міжнародна діяльність

Університет став членом Європейської асоціації університетів (EUA). У межах асоціації здійснюється співпраця та обмін інформацією, а також проведення спільних дослідницьких проєктів. У своїй діяльності ТДМУ керується основними засадами та принципами, викладеними у Великій Хартії Університетів (Magna Charta Universitatum).

ТДМУ співпрацює із 64 закордонними партнерами - вищими медичними освітніми закладами та закладами практичної охорони здоров'я з 22 країн світу. Згідно з укладеними угодами, співпраця здійснювалася у сфері виконання спільних наукових розробок, а також програми академічної мобільності науково-педагогічних працівників і студентів. Основними зарубіжними партнерами Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського є:

1) Вроцлавський медичний університет (Польща): студенти ТДМУ мають можливість навчатися у ВМУ протягом одного або двох семестрів у рамках програм обміну; зимова і літня студентська медична практика, участь студентів Вроцлавського медичного університету в проєкті ТДМУ «Міжнародні студентські літні школи», спільні наукові та освітні проєкти, програми обміну для викладачів, участь у конференціях тощо.

2) Університет Безпеки в Познані (Польща): студенти ТДМУ мають можливість навчатися в Університеті Безпеки у Познані та отримати другу вищу освіту європейського рівня. Студенти Вищої школи безпеки беруть участь у проєкті ТДМУ «Міжнародні студентські літні школи».

3) Державна Вища школа імені Папи Римського Іоанна Павла II (м. Біла Підляска, Польща): спільні науково-дослідні проєкти та наукова співпраця у сфері діагностики та лікування інфекційних захворювань, мобільність викладачів у рамках програми «Visiting professor», розробка спільних наукових проєктів у рамках програм Horizon-2020 і Polonez-2, проєктів у межах програми транскордонного співробітництва «Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014–2020»; участь студентів Вищої школи імені Папи Римського Іоанна Павла II у проєкті ТДМУ «Міжнародні студентські літні школи».

4) Тбіліський державний медичний університет (Грузія): мобільність викладачів у рамках програми «Visiting professor», участь студентів Тбіліського державного медичного університету в проєкті ТДМУ «Міжнародні студентські літні школи».

5) Global Professional Consulting (США): ТДМУ здійснює програму дистанційної форми навчання з медсестринства для американських студентів за підтримки Global Professional Consulting.

6) Інститут медицини села (Люблін, Польща): розробка спільних наукових проєктів, зокрема із транскордонного співробітництва (Cross-border Cooperation Programme Poland–Belarus–Ukraine 2014–2020).

7) Університет Мюррея (США): фахівці кафедри наук про здоров'я школи медсестринства Університету Мюррея (Department of Applied Health Sciences in the School of Nursing and Health Professions at Murray State

University, USA) провели низку тренінгів з питань здорового способу життя і належної фізичної активності молоді для студентів та викладачів ТДМУ, академічна мобільність викладачів і студентів ТДМУ.

8) Саскачеванська політехніка (Канада): стажування викладачів та студентів за програмою міжнародного обміну на базі медсестринської школи Саскачеванської політехніки (Saskatchewan Polytechnic, Saskatoon, Canada).

У 2017 році 2 професори Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського читали курс лекцій для студентів Вищої школи імені Папи Римського Іоанна Павла II (Біла Підляска, Польща).

Упродовж 2017 року підписано 15 угод про міжнародну співпрацю. Здійснено 78 закордонних відряджень 72 працівників, із них:

- з метою участі в міжнародних наукових і освітніх форумах та конференціях – 31 відрядження, 38 працівників;

- з метою читання курсу лекцій в іноземних ВНЗ – 11 відряджень, 5 працівників;

- для проходження стажувань – 29 відряджень, 33 працівники;

- з метою налагодження міжнародної співпраці – 7 відряджень, 6 працівників.

Успішно проведено XII Міжнародні літні студентські школи. В роботі Літніх шкіл взяли участь 50 студентів ТДМУ та 40 гостей із вищих навчальних закладів Канади, Словаччини, Узбекистану, Єгипту, Польщі та Грузії. Відбулися відеопрезентації вищих медичних шкіл країн-учасниць проекту. Проведено змагання «Медицина невідкладних станів. Робота в команді», які, згідно з програмою Літніх шкіл, відбуваються щороку.

Провідні фахівці з громадського здоров'я Університету імені Грента МакЮена (Едмонтон, Канада) – Елізабет Бургес-Пінто та Крістіна Шумка провели для учасників Літніх шкіл одноденний тренінг.

У рамках програм Erasmus+ в жовтні 2017 року разом з університетом Арістотеля у Салоніках (Греція) Erasmus+ International Credit Mobility студентка IV курсу медичного факультету ТДМУ Юлія Яриш почала навчатися в університеті Арістотеля у Салоніках. Термін навчання – 6 місяців.

У рамках програми Erasmus+ Staff Mobility for Teaching доцент Лілія Логойда читала курс лекції в Університеті Арістотеля в Салоніках (Греція).

У рамках проекту Erasmus+ Staff Exchange у Вроцлавському медичному університеті (Польща) читали лекції:

- завідувач кафедри фармакології з клінічною фармакологією професор Олександра Олещук;

- завідувач кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією професор Оксана Боярчук.

У рамках цього проекту в Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського читав лекції доктор медичних наук, професор Войцех Барг (Вроцлав, Польща).

У рамках угоди про міжнародну співпрацю в 2017 році у Вроцлавському медичному університеті навчалось 8 студентів IV курсу медичного факультету.

Студентка V курсу Перевізник Богданна навчалась у Вроцлавському медичному університеті за студентською програмою Erasmus+.

У рамках програми Erasmus+ Staff Mobility for teaching з Університетом Поля Сабатьє (Тулуза, Франція) здійснили 2 закордонних відрядження:

1. Керівник відділу міжнародних зв'язків Наталія Лісничук – з метою фахового стажування та розробки спільних проектів наукових досліджень;
2. Аспірант кафедри фармакології з клінічною фармакологією Галина Лой – з метою стажування.

За програмою «Visiting professor» було запрошено для читання лекцій 10 фахівців:

1. Анджей Бадзьо – професор, спеціаліст у галузі онкологічної радіотерапії та клінічної онкології (Ельблонг, Польща).
2. Войцех Барг – професор Вроцлавського медичного університету (Польща).
3. Тімо Ульріхс – професор Університету Аккону (Берлін, Німеччина).
4. Рената Роман – засновник клініки «Clarkson Sports & Physio Clinic» (Торонто, Канада).
5. Рената Блеха – директор навчально-реабілітаційного центру для дітей (Живец, Польща).
6. Джонсон Семюел – лікар-спеціаліст з питань захворювань органів дихання університетської лікарні Базілдонського університету (Великобританія).
7. Пйотр Млинаж – професор, Вроцлавський технічний університет (Польща).
8. Андрій Корчевський – директор з досліджень та розвитку Chemistry & Industrial Hygiene, Inc. (Денвер, США).
9. Бугге Могенс – кардіохірург (Швеція).
10. Колет Фойзі-Дол – завідувач симуляційного центру Університету MacEwan (Едмонтон, Канада).

Викладачі Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського у 2017 році читали лекції у:

- Вроцлавському медичному університеті (Польща);
- Університеті Арістотеля в Салоніках (Греція);
- Державній Вищій школі імені Папи Іоанна Павла II (Біла Підляска, Польща).

Викладачі університету взяли участь у Європейському кардіологічному товаристві та IV Світовому конгресі з гострої серцевої недостатності, які проходили в м. Парижі (Франція); VII Міжнародній науковій конференції, що відбулася у Вроцлавському медичному університеті (Польща); у Dubai International Pharmaceuticals and Technologies Conference and Exhibition – DUPHAT, яка щорічно відбувається в м. Дубаях (Об'єднані

Арабські Емірати); у 45th International Symposium on High Performance Liquid Phase Separation and Related Techniques, який відбувся в м. Празі (Чеська Республіка); у роботі 5th International Conference and Workshop «Plant – the source of research material», яка відбулась у м. Любліні (Польща).

Асистент кафедри фармакогнозії з медичною ботанікою Соломія Козачок здійснювала стажування на базі Інституту ґрунтознавства та рослинництва у відділі біохімії та якості рослин (м. Пулави, Польща).

Десятиденне стажування у Вроцлавському медичному університеті на базі кафедри і Клініки трансплантації кісткового мозку, дитячої онкології та гематології «Przylądek Nadziei» пройшла викладач кафедри педіатрії № 2 Наталія Лучишин.

Виконання державного замовлення

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України» у 2017 році за спеціальностями «Медицина», «Стоматологія», «Фармація, промислова фармація» під час вступної кампанії брав участь у широкому конкурсі на місця державного замовлення та за спеціальностями «Фізична терапія, ерготерапія», «Медсестринство» – у закритому конкурсі.

Конкурс на місця державного замовлення підготовки фахівців для потреб охорони здоров'я становив:

Спеціальність	Показник державного замовлення	Кількість поданих заяв	Конкурс	Кількість зарахованих осіб
Медицина	200	3164	15,82	187 (у т. ч. 2 переведено з контракту на бюджет)
Стоматологія	4	865	216,25	2
Фармація, промислова фармація	10	698	69,8	2
Медсестринство (Сестринська справа – бакалавр)	5	96	19,2	3
Фізична терапія, ерготерапія	10	179	17,9	8

Соціальний захист співробітників і студентів

Дотримання норм соціального захисту співробітників і студентів є одним з пріоритетних завдань у діяльності університету. При цьому соціальні гарантії відіграють важливу роль не тільки в забезпеченні безперебійної діяльності колективу, але і сприяють покращанню якості освітнього процесу, наукової, організаційної та виховної роботи.

У соціальному захисті важливе значення має забезпечення належних та безпечних умов праці, атестація робочих місць працівників, матеріальна допомога для підтримання забезпечення життєвого рівня, захист від чинників, що знижують життєвий рівень, створення умов, що дозволяють працівникам безперешкодно заробляти собі на життя будь-якими, що не суперечать закону способами, підтримка в медичному забезпеченні, оздоровленні та відпочинку.

У звітному році відповідно до рішення конференції трудового колективу університету кошти в розмірі 1,5 % фонду оплати праці виділялися на лікування працівників і студентів та культурно-масову роботу. Відповідно до колективного договору між адміністрацією та профспілковою організацією університету було створено спільну комісію для виділення коштів на лікування хворих працівників і студентів. У 2017 році рішенням комісії надана допомога на лікування 61 працівнику на суму 531 150 грн.

У звітному році були покращені умови праці на більшості кафедр та підрозділів університету. Зокрема, оновлено меблі на кафедрах фармацевтичного факультету та хірургічних і терапевтичних кафедрах, придбано нове компресорне обладнання для кафедр стоматологічного факультету, покращено умови вентиляції у всіх атестованих наукових лабораторіях, відділі незалежного тестування знань студентів, книгосховищі.

У жовтні-листопаді 2017 року проведено атестацію робочих місць працівників університету, визначено робочі місця які мають шкідливі умови праці. Всім працівникам, які працюють зі шкідливими умовами праці проводилася доплата до основної заробітної плати.

Відповідно до рішення вченої ради у 2017 році для підтримання життєвого рівня кожному працівнику університету додатково до заробітної плати проводилася щомісячна доплата в розмірі 1600 грн з коштів спеціального фонду.

Матеріальної допомоги на оздоровлення у 2017 році виплачено в сумі 4444,6 тис. грн, допомоги на поховання – 54,1 тис. грн.

Велику роботу у звітному періоді проведено для покращання медичного обслуговування працівників і студентів університету. Так, лише у міжкафедральній навчально-дослідній лабораторії упродовж 2017 року було проведено 5063 імунологічних досліджень для працівників університету та 3035 – для студентів, імуноферментних – 153 та 79 відповідно, біохімічних –

1753 для працівників та 778 – для студентів, досліджень шляхом полімеразно-ланцюгової реакції – 220 та 135. В цілому за рік здійснено 7189 досліджень для працівників та 4027 для студентів. Університет власними силами забезпечує проходження також і медичного огляду для працівників і студентів.

У зв'язку з відкриттям в університеті стоматологічного відділу університетської клініки студенти та працівники університету мають можливість безкоштовно отримати стоматологічну допомогу, рентгенологічне і ортопантомографічне обстеження.

З метою профілактики грипу профспівковою організацією університету було закуплено вакцину та безкоштовно, за бажанням, провакциновано 125 співробітників і студентів.

Опікується також університет і непрацюючими пенсіонерами, колишніми його співробітниками. До Великодніх свят кожному непрацюючому пенсіонеру було організовано та вручено продуктовий набір «Великодній кошик».

За звітний період приділялася увага також і оздоровленню та відпочинку студентів і співробітників. На базі навчально-оздоровчого комплексу університету «Червона калина» у літній період оздоровлено 123 студентів та 97 працівників. Протягом року 139 працівників скористалися можливістю відпочинку за путівками вихідного дня на базі «Червона калина».

Профкомом університету кожному працівнику і студенту виготовив проїзний документ (картка тернополянина), що зменшує вдвічі вартість проїзду в міському та приміському транспорті.

Особливо опікується університет студентами-сиротами. Щомісячно відбуваються зустрічі ректора з даною категорією студентів, виплачено матеріальної допомоги студентам-сиротам у сумі 297,7 тис. грн, у т. ч. на придбання навчальної літератури – 138,0 тис. грн, на придбання предметів гардеробу та текстильної білизни – 9,3 тис. грн.

До свята Миколая кожному студенту сироті виплачено матеріальну допомогу в розмірі 5 тис. грн. від університету та від профкому по 300 грн. і вручено святкові подарунки.

В університеті працюють і навчаються більше 10 осіб, які безпосередньо приймали участь у антитерористичній операції на сході України. У звітному році до дня захисника Вітчизни їх було відзначено матеріальною винагородою та вручено подяки від ректора університету.

Матеріально-технічна база та фінансово-господарська діяльність

Розвиток матеріально-технічної бази університету спрямований на забезпечення умов для успішної організації освітнього, наукового та лікувального процесів, створення належних умов для роботи викладачів, повноцінного навчання, комфортного проживання та відпочинку студентів у гуртожитках.

Підрозділами університету підтримується та постійно поліпшується належна матеріально-технічна база 18-ти будівель, розташованих в обласному центрі (з них 11 навчальних корпусів), 14-ти будівель та споруд НОК «Червона Калина» в с. Лошнів Терехівського району, музею-садиби І.Я. Горбачевського в с. Зарубинці Збарзького району.

У звітному році добре працювали п'ять навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги, які розташовані в с. Кокошинці, с. Увисла Гусятинського району, в с. Гнилиці Підволочиського району, с. Зарубинці Збарзького району, с. Великий Говилів Терехівського району.

Університетом ефективно контролювалась експлуатація будівель, споруд і приміщень навчальних баз, проводилися поточні і капітальні ремонти, забезпечувалась охорона майна університету.

У рамках програми енергозбереження в університеті замінено лампи розжарювання на люмінісцентні та енергозберігаючі (світлодіодні) у кількості 2 534 штук на суму 70 174 грн, проведено метрологічну перевірку лічильників обліку газу, теплової та електричної енергії, водопостачання на суму 12 400 грн, закуплено трансформаторну підстанцію, котли RMG 70, RMG 100, сталеві радіатори на суму 858 937,92 грн, встановлено силові електрообладнання на суму 157 332,11 грн, проведено утеплення пінополістирольними плитами фасадів навчального корпусу № 7 та гуртожитку № 3 загальною площею 1465,5 м² на суму 1 501 834,8 грн.

Також для забезпечення умов енергозбереження проведено заміну старих дерев'яних конструкцій на енергозберігаючі склопакети у навчальних корпусах університету загальною площею 233,05 м² на суму 538 898,4 грн.

Періодично, 1 раз на місяць проводиться моніторинг використання енергоносіїв. Працює постійнодіюча комісія з енергозбереження та призначено відповідальних осіб щодо контролю за економним використанням енергоносіїв.

За звітний період проведено: поточний ремонт внутрішніх систем опалення та водопостачання, часткову промивку систем опалення у гуртожитках та навчальних корпусах, капітальний ремонт паливних котлів «Горинь-100кВт», які опалюють комплекс будівель навчального корпусу №8, заміну входних засувок теплотрас навчальних корпусів № 1, 2, 6, 7, 8 та гуртожитків № 2, 3, ремонт вводу тепломережі морфологічного корпусу, заміну частини магістральної теплотраси та водогону на металопластик у котельні віварію, технічний ремонт та запуск резервної свердловини на НОК «Червона калина».

Замінено радіатори опалення у навчальних корпусах стоматологічного факультету № 6, 10.

У навчальному корпусі № 1 проведено ремонт тильної сторони цоколю фасаду та благоустрій території внутрішнього двору, капітально відремонтовано туалети на 1 і 2 поверхах, приміщення ректорату, медичного та іноземного деканатів, приймальної комісії. На 4 поверсі адмінкорпусу

облаштовано приміщення залу засідань спеціалізованих вчених рад університету.

Нові меблі отримали відремонтовані деканати, науковий відділ, навчальний відділ, відділ кадрів, деканат факультету іноземних студентів, канцелярія, бухгалтерія, студрада, планово-економічний відділ.

У цокольному приміщенні навчального корпусу № 2 проведено поточний ремонт протирадіаційного укриття, підсилено несучі конструкції перекриття підвалу і цокольного поверху та сходової клітки, замінено запірну арматуру системи тепловодопостачання. Облаштовано декоративну підсвітку пам'ятника І. Я. Горбачевському, влаштовано зовнішнє освітлення території корпусу №2 перед будівлею, змонтовано припливно витяжну вентиляцію на кафедрі медичної інформатики, підвальних приміщеннях, відремонтовано підвальні приміщення для зберігання фонду бібліотечної літератури книгосховищ, виготовлено металічні стелажі для літератури книгосховищ, розширено гардероб для студентів. У корпусі замінено усі вікна на енергозберігаючі. Проведено поточні ремонти на кафедрах анатомії людини та патологічної анатомії з секційним курсом та судовою медициною. Проведені роботи з благоустрою внутрішньо-дворової території та ремонту огорожі.

У навчальному корпусі № 3, фармацевтичного факультету проведено ремонт фасаду та завершено благоустрій внутрішньодворової території.

У навчальному корпусі № 4 університетської бібліотеки завершено капітальний ремонт приміщень фонду зберігання літератури, влаштовано незалежну теплову камеру для ліквідації аварійної ситуації вводу теплоносія теплотраси у цокольне приміщення корпусу.

У навчальному корпусі № 6 капітально відремонтовано систему опалення, санвузли, відремонтовано навчальні кімнати для кафедри патологічної фізіології та навчально-практичного центру симуляційного навчання, кафедри функціональної і лабораторної діагностики, деканату стоматологічного факультету. Нового сучасного вигляду набула лекційна аудиторія № 9, яку повністю модернізовано. Облаштовано фантомні класи для кафедр стоматології, завершено облаштування теплового переходу між навчальними корпусами № 6 і № 10 на вулиці Чехова, 3 і 7.

Завершено капітальні роботи для облаштування стоматологічного відділу університетської клініки.

У навчальному корпусі № 7 проведено капітальний ремонт спортивного залу із модернізацією освітлення, приміщень кафедри фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання. У корпусі модернізовано систему опалення, проведено часткове огороження прилеглої території.

У навчальному корпусі №11 за адресою вул. Дорошенка, 7 проведено благоустрій прилеглої території, поточні ремонти на більшості кафедр.

Завдяки наявності власного мебельного цеху умебльовано кафедри дитячих хворіб з дитячою хірургією, онкології, променевої діагностики і

терапії та радіаційної медицини, медичної реабілітації, пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії, педіатрії ННІ ПО.

Усі клінічні і теоретичні кафедри повністю забезпечені згідно з поданими заявками учнівськими кріслами.

У гуртожитку № 1 проведено ремонт центральних вузлів водо- і тепловодопостачання. У місцях загального користування гуртожитку замінено світильники, усі лампочки замінено на енергозберігаючі, замінено сантехнічне обладнання, оновлено постільний інвентар, відремонтовано спортивний майданчик.

Земельна ділянка навколо гуртожитків збільшилася на 0,0964 га, отримано відповідні документи, які підтверджують право власності університету на цю нову земельну ділянку.

Задля безпеки студентів проведено огороження всієї території студентського кампусу.

У гуртожитку № 2 проведено поточний ремонт місць загального користування. Для запобігання реверсу стічних вод з міського водного колектора у межовому колодязі встановлено зворотній клапан. Повністю замінено газові плити, відремонтовано 48 душових кабін, частково оновлено сантехніку, у місцях загального користування гуртожитку замінено світильники, оновлено постільний інвентар, проведено повну заміну старих дерев'яних віконних конструкцій на енергозберігаючі склопакети, завершено роботи з облаштування у приміщенні їдальні студентського клубу.

У НОК «Червона Калина» проведено капітальний ремонт фасаду конгрес-центру, трансформаторної підстанції, поточний ремонт у готелі, профілакторії, будиночках, військовому містечку, фасадів і дахів виробничих приміщень, фасадів будиночків, басейну, тенісних кортів (великого і малого), частково пофарбовано огорожі вздовж території, замінено дерев'яні віконно-балконні конструкції конгрес-центру на енергозберігаючі склопакети.

За звітний період проведено відновлення робіт у приміщеннях університетської клініки за адресою вул. Пирогова, 16-А.

Фінансування діяльності університету, як закладу державної власності, здійснювалося за загальним (кошти державного бюджету) та спеціальним (кошти від надання платних послуг) фондами. Університет провадить свою діяльність на підставі кошторису доходів і видатків, який затверджується Міністерством охорони здоров'я України.

Кошти загального та спеціального фондів використовувались ефективно в межах кошторисних призначень. За 2017 рік надійшло коштів загального фонду 45 818,9 тис. грн, у тому числі по КПКВК 2301070 «Підготовка і підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних наукових та науково-педагогічних кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації» – 44 695,5 тис. грн, по КПКВК 2301020 «Дослідження, наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовка та підвищення кваліфікації наукових кадрів у сфері охорони здоров'я, фінансова підтримка розвитку

наукової інфраструктури та об'єктів, що становлять національне надбання» – 1123,4 тис. грн.

Кошти по КПКВК 2301020 були витрачені на такі цілі:

- оплату праці і нарахування на заробітну плату – 760,9 тис. грн.;
- придбання хімічних реактивів та розхідних матеріалів для наукових досліджень – 359,1 тис. грн.;

- оплату відряджень – 3,0 тис. грн.;

- інші видатки – 0,2 тис. грн.

Кошти загального фонду по КПКВК 2301070 були витрачені на такі цілі:

- оплату праці і нарахування на заробітну плату – 32 576,0 тис. грн.;
- харчування студентів з числа сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, – 646,4 тис. грн.;

- виплату стипендії, матеріальної допомоги, придбання одягу та підручників студентам-сиротам – 9926,7 тис. грн.

- оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 1007,2 тис. грн.;

- оплату послуг на проведення вогнезахисного поверхневого просочування дерев'яних конструкцій дахів навчальних корпусів, поточного ремонту бібліотеки – 539,2 тис. грн..

За 2017 рік надійшло коштів спеціального фонду по КПКВК 2301070 «Підготовка і підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних наукових та науково-педагогічних кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації» – всього 25 4508,2 тис. грн, у тому числі плати за послуги – 252 076,3 тис. грн, інші джерела власних надходжень – 2431,9 тис. грн.

Кошти спеціального фонду по КПКВК 2301070 були витрачені на такі цілі:

- оплату праці і нарахування на заробітну плату – 143 094,3 тис. грн.;

- придбання товарів, робіт, послуг – 18 880,9 тис. грн.;

- оплату відряджень – 650,2 тис. грн.;

- оплату комунальних послуг – 8973,7 тис. грн.;

- соціальне забезпечення студентів – 127,6 тис. грн.;

- придбання обладнання і предметів довгострокового використання – 10 864,4 тис. грн.;

- проведення капітального ремонту та реконструкції – 13 540,6 тис. грн.

За 2017 рік по КПКВК 2301200 «Спеціалізована консультативна амбулаторно – поліклінічна та стоматологічна допомога, що надається вищими навчальними закладами, науково-дослідними установами та загальнодержавними закладами охорони здоров'я» надійшло коштів – 37,9 тис. грн.

Кошти спеціального фонду по КПКВК 2301200 були витрачені на такі цілі:

- оплату праці і нарахування на заробітну плату – 12,8 тис. грн.;

- придбання стоматологічних розхідних матеріалів – 23,1 тис. грн.;

- інші видатки – 2,1 тис. грн.

Видатки на утримання університету за рахунок загального фонду склали 18,9%, спеціального фонду – 81,1%.

Протягом 2017 року видатки на утримання університету здійснювались з дотриманням Постанови Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 року № 710 «Про ефективне використання державних коштів».

У 2017 році через електронний майданчик прозоро було проведено 37 тендерних закупівель, очікуваною вартістю – 36 930,4 тис. грн, укладено договорів на 33 879,4 тис. грн. Економія коштів по придбанню товарів і послуг становила 2842,6 тис. грн. Також було проведено 82 допорогові закупівлі, що дозволило зекономити 989,3 тис. грн.

Податки, збори та платежі до бюджету вносились своєчасно і повністю. Дебіторської та кредиторської заборгованості з постачальниками товароматеріальних цінностей і виконавцями робіт та послуг на 1.01.2018 року немає.

Виплати заробітної плати та стипендії здійснювались своєчасно у встановлені терміни. Станом на 1 січня 2018 року заборгованості по заробітній платі та стипендії немає.

У 2017 році виплачено заробітної плати на суму 144 371,0 тис. грн, у тому числі по загальному фонду 27 336,1 тис. грн, по спеціальному фонду 117 034,9 тис. грн. Матеріальної допомоги на оздоровлення – в сумі 4444,6 тис. грн, допомоги на поховання – 54,1 тис. грн. Також у 2017 році за рахунок коштів спеціального фонду та в межах кошторисних призначень проводились виплати стимулюючого характеру працівникам університету.

За результатами семестрових іспитів, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 року за № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення» та Закону України «Про вищу освіту», середньорічне число стипендіатів протягом року склало 514 студентів або 40 % до числа всіх студентів, що навчаються за державним замовленням. Крім студентів, стипендію отримали 24 аспіранти та 27 клінічних ординаторів. У грудні виплачено матеріальну допомогу студентам, клінічним ординаторам та аспірантам державної форми навчання в розмірі 620,0 грн. кожному.

Виплачено матеріальної допомоги студентам-сиротам у сумі 297,7 тис. грн, у т. ч. на придбання навчальної літератури – 138,0 тис. грн, на придбання предметів гардеробу та текстильної білизни – 9,3 тис. грн.

Адресної грошової допомоги випускникам державної форми навчання, які працюють за направленням у сільській місцевості або на посадах дільничних терапевтів, педіатрів чи сімейних лікарів, виплачено 15 випускникам по 8000,0 грн. кожному на суму 120,0 тис. грн.

Основні проблемні питання та шляхи їх вирішення

Актуальними питання подальшого розвитку університету, які необхідно вирішувати у наступні роки є:

1. Розширення матеріально-технічної бази університету (введення нових навчальних площ, особливо на клінічних базах, лекційних аудиторій, придбання навчального і наукового обладнання).
2. Відкриття університетської клініки (завершити розробку проектно-кошторисної документації, провести тендер на реконструкцію приміщення, закупити необхідне устаткування, апаратуру і обладнання).
3. Проведення акредитації ліцензованих освітніх програм.
4. Підвищення якості навчання вітчизняних і іноземних студентів університету.
5. Збільшення кількості міжнародних наукових проєктів, збільшення кількості наукових публікацій співробітників університету у виданнях, що включені до наукометричних баз даних SCOPUS Web of Science, підвищення індексу Хірша університету, отримання університетом грантів на наукові дослідження, створення наукового парку в університеті.
6. Розширення міжнародного співробітництва, підписання нових угод з іноземними університетами-партнерами.
7. Удосконалення симуляційного навчання (придбання нових навчальних тренажерів та фантомів, освоєння нових методик симуляційного навчання).